

Øjemed til Niels Rasmussen, Søfilde, tror jeg, at jeg kan fatte mig i stor Korthed. Jeg skylder den højtærede Kultusminister en Tak for den velvillige Modtagelse af Forslaget, og jeg skylder ogsaa den ærede Ordfører en Tak for den velvillige anbefaling deraf. Niels Rasmussen Søfilde's Navn er jo ganske vist kendt over et stort Landomraade. Hans Virksomhed er saa mangearartet, at selv om man ikke kender Niels Rasmussen fra en Side, kender man ham fra en anden Side. Han har gennem 30 Aar drevet et Mønsterlandbrug, og det er saa meget mere rosværdigt, som han begyndte, efter hvad jeg veed, med et Par tomme Næver, som man siger; og skønt han er saa stærkt optaget af sin egen Bedrift, har han dog altid Tid tilovers til at hjælpe sine Standsfæller. Det Arbejde, han har gjort for at hjælpe Husmændene til en fornøftig Dyrkning af deres Huslodder og endnu mere det endnu mindre Landbrug: Havedyrkning, det Arbejde, han har gjort i den Retning, er tilvisse meget fortjensfuldt. Hans Gerning har været anstrængende. Han arbejder personlig meget i sin Bedrift og bringer dernæst et uhyre Offer ved at anvende den fritid, hans Bedrift leverer ham, paa at hjælpe sine Standsfæller, om jeg maa bruge dette Udtryk. Foruden dette har Niels Rasmussen udfoldet en Virksomhed, der efter min Formening og manges Formening er meget betydningsfuld, og man maa jo virkelig studs over og forundres over, at en enkelt Mand har kunnet faa Tid til at udrette saa meget, samtidig med at hans egen Bedrift hjemme lægger saa stærkt Beslag paa hans Tid. Det, jeg her siger til, er den Kærlighed, hvormed han omfatter alt, hvad der vedrører Bondestandens gamle Historie. Selv er han Bonde, virkelig jævn, stot Bonde, og netop den Samfundsklasse har han med mærkbar, virkelig opofrende Kærlighed viet sine Kræfter. Han har rejst fra Herregaard til Herregaard Landet over, naar han gennem Godsforvaltere eller saadanne Folk fik Oplysning om, at der i vedkommende Herregaards gamle Arkiv fandtes Oplysninger om Bondestandens Stilling til en eller anden Tid. Aarhundreder tilbage i Tiden. Han har brugt Penge af sin egenomme til disse Rejser, og han har været sjæleglad, naar han er kommen hjem beriget med en saadan lille Stat. Saaledes har han nu uafbrudt virket i 30 Aar, og i disse 30 Aar er det lykkes ham at samle et Materiale saa stort — ja, jeg tror ikke, jeg fejler, naar jeg siger, at det er Vognlæs af saadanne gamle Papirer, oversete, som de have været, men for ham betydningsfulde, som alle mere

eller mindre indeholde Antydninger af eller ligefrem Meddelelser om, hvordan denne eller hin Gans Bønder vare stillede fra den eller den Tid. Denne Samling af gamle Papirer vaager han over med uhyre Kærlighed, det er for ham en Stat af uhyre Værdi. Han har gjort Tilløb til at faa disse gamle Sager ordnede systematisk, saaledes at senere Tidens Mænd kunne drage Nytte deraf, men det er et saa besværligt Arbejde, og det vil tage saa meget af hans Tid, at han maa opgive hele sin øvrige Virksomhed, hvis han skulde tænke paa at gennemføre dette med egne Hænder. Det er derfor, han har henvendt sig til Lovgivningsmagten og bedt om dens Hjælp til at faa dette Materiale samlet, saadan at det kan komme, om end ikke disse Dages Folk til Gode, saa dog en senere Tids. Nu kunde der siges: Ja, men magter han, en Bonde, virkelig en saadan Opgave? Der hører jo Intelligens og Talent til at kunne samle dette paa en saadan Maade, at det giver et virkelig fylldigt Overblik over, hvad der til de forskellige Tider er foregaaet; er han ogsaa Mand for dette? Jeg vilde nødig altså stærkt komme ind paa det personlige, men jeg vil henvise til, hvad Niels Rasmussen Søfilde i litterær Henseende alt har præsteret. Der er vist næppe noget Medlem til Stede her, som ikke paa et eller andet Omraade har stødt paa et Værk af Niels Rasmussen; og der er næppe mange Medlemmer, uden at de have haft den Bog i Haanden, som han for gangen Aar skrev om Landboreformer og Bondestandens Stilling paa den Tid, da Stavnshaandet løstes. Jeg siger, der er næppe mange, de allerfleste ville vist være gjorte opmærksomme paa den Bog, og enhver, der har gennemlæst den, vil sikkert endtro jeg da, være paa det rene med, at vi netop i Niels Rasmussen Søfilde have Manden til at gøre et saadant Arbejde, som her foreligger. Det har derfor været mig en stor Glæde at kunne bidrage mit til, at Niels Rasmussen Søfilde fra Lovgivningsmagtens Side kunde blive støttet i Retning af at faa dette store Materiale, som han har, ordnet og, hvis han kunde faa Hjælp og Støtte nok dertil, faa det trykt, saaledes at det kan blive Læseverdenen til Del. Efter den højtærede Ministers Udtalelser har jeg nogen Grund til at formode, at det ogsaa, uden at denne Konto paa 21,300 Kr., som den højtærede Minister har til Disposition, bliver forhøjet med de 500 Kr., der her ere foreslaaede, vil kunne lykkes at staffe Niels Rasmussen Søfilde denne Understøttelse. Den højtærede Kultusminister lovede jo intet i saa Henseende, men jeg syntes gennem